

IZVRŠNI ODBOR
Mestnega narodnega odbora
L j u b l j a n a

Z A P I S N I K

XI. redne seje Mestnega izvršnega odbora, ki se je
vršila dne 6. decembra 1945 ob 9. uri dopoldne.

Navzoči: predsednik: tov. Albreht Fran
podpredsednik: tov. Kraigher Sergij
tajnik: tov. dr. Modic Heli
odborniki: tov. dr. Pretnar Jože
tov. Krese Leopold
tov. Tuma Branimir
tov. Stopar Viktor
tov. Trtnik Alojz
tov. Busar Tilka
tov. Puc Danilo
tov. Kušlan Marička
vabljen: tov. Šivio Silvo
odsotni: med temi upravičeno odsoten tov. podpredsednik
dr. Stanovnik Ivan, tov. polkovnik Vrhovec Alojzij, tov. Modic-Dekle-
va Marica in tov. Tome Fran.

Tov. predsednik otvori ob 9. uri XI. redno sejo ter predlaga slede-
či dnevni red:

- 1.) Čitanje zapisnika
- 2.) Konferenca v Beogradu - o organizaciji preskrbe v Jugoslaviji
- 3.) Cene in črna borza
- 4.) Prevzem razlaščenih trgovin po MNO in njih
nadajna usoda
- 5.) Predlogi za ustanovitev mestnih podjetij
- 6.) Slučajnosti

Po prečitaniu zapisnika pripominja z ozirom na poročilo Zdravstve-
nega oddelka tov. tajnik, da prejema načelnik dr. Logar od Ministrstva za
narodno zdravje Din 3.000.- kot potni pavšal poleg svoje redne plače.
Zdravstveni oddelak stavlja predlog, da bi se dr. Pompetu Janku, specialistu
za nos in grlo nakazavalo za 2 uri tedensko po Din 500.- mesečno, dr. Karmen
Dereani, specialistki za oči, ki vrši poleg svoje redne službe še 2 uri
dnevno na šolski polikliniki pa po Din 3000.- mesečno.

Ker MNO nima pregleda nad strokovnim kadrom in specialisti Zdrav-
stvenega oddelka ter vrednostjo njihovega dela se sklone predlagati Minis-
trstvu za narodno zdravje, da bi po vzgledu nekaterih drugih ministrstev
ob posvetu in sporazumno z MNO nameščalo in plačalo iz svojih kreditov
vodstveno in strokovno osobje Zdravstvenega oddelka MNO.

Tov. Krese poroča, da je stanovanjski urad izločen od Ministrstva
za notranje zadeve ter spada pod MNO. Delo stanovanjskega urada se bo de-
jansko preneslo v najkrajšem času na ČNO. Teren ugotavlja splošno potrebo
in razpoložljiva stanovanja javlja na ČNO in ta na MNO. Na terenu za to
delo moči niso plačane. Od časa do časa se jim za vestno delo podeli na-
grada. Tako bo številni personal na stanovanjskem uradu nepotreben, ki ga
je po številu 34. Sklene se, da se izdela poimenski predlog, ki se ga pred-
loži personalni pisarni. Za časa vojne sprejetim se izda dekret o odpustu,
ki se jih s kvalifikacijo napoti na Borzo dela, one pa ki pridejo v poštev
za upokožitev pa se jih upokoji.

Predno se preide na dnevni red predlaga tov. Kraigher, da se ne-
koliko seznanimo z osnutkom o ustavi zlasti glede gospodarstva.

Osnutek ustave pravi, da izhaja vsa oblast iz ljudstva in pripada

Ljudstvu. Lastnina nad proizvajalnimi sredstvi je last ljudstva in v rokah države. V našem gospodarstvu razlikujemo tri temeljne sektorje: to je državni, zadružni in privatni sektor. Pod upravo ljudske oblasti je postala državna lastnina občeljudska lastnina. Oblast je iztrgana iz rok izkoriščevalcev, oblast je danes dejansko v rokah ljudstva. Državni gospodarski sektor skupno z zadružništvom predstavlja izhodišče za splošni državni gospodarski načrt. Zadruga bodo odigrale svojo pozitivno vlogo samo v povezanosti z državnim gospodarskim sektorjem. Privatna lastnina se lahko z zakoni omeji ali razlasti, če to zahteva splošna ljudska korist. V tem slučaju zakon določa odškodnino. Privatna lastnina ni odpravljena, zato bo možna spekulacija. Privatno gospodarstvo je podvrženo državni kontroli, s pomočjo katere je privatni sektor lahko v določenih okvirih vključen v splošni državni načrt, kar omejuje odnosno preprečuje spekulacijo. Državljeni kot zasebni lastniki morajo dati na razpolago vse svoje sile osnovnim interesom širokih ljudskih množic. Daje se možnost predlogov o izpremembi osnutka ustave od spodaj navzgor. Pritegniti je k delu najširše množice. Vsakdo ima pravico do kulturnega, prosvetnega in socialnega udejstvovanja, pravico do dela ter do plačanega dopusta, dolžnost države pa je, da skrbi za široko šolsko prosveto, za vzgojo zdravih ljudskih kadrov. Vsi ukrepi se bodo vršili po določenih zakonih. Organi ljudske oblasti (skupščine) izvolijo upravne organe in sodišča. Upravni organi vrše svoje delo po zakonih in navodilih organov oblasti in pod njihovo kontrolo. Sodišča sodijo po zakonih, ki so najvišji izraz ljudske volje. Posebej omenja osnutek ustanove javnega tožilca, ki ima nadzor nad izvajanjem zakonov. Osnutek jasno kaže namen, da je domovina last ljudskih množic, ki imajo vse možnosti svobodnega razvoja in udejstvovanja. Osnutek je dan narodu v razpravo.

Po pojasnilu o osnutku ustave preide k besedi tov.Šivis, ki poroča o konferenci v Beogradu:

konferenca je bila sklicana od Izvanredne uprave preskrbe in na kateri so bila zastopana vsa federalna ministrstva ter zastopniki vseh glavnih mest. Ker je bilo iz poročil na tej konferenci razvidno, da preskrba v posameznih federacijah ni urejena po enotnem načrtu so bili napravljeni sledeči sklepi:

1. uvedla se bo enakost vseh obrokov racioniranih živil po vsej državi,
2. kartni sistem naj uvedejo vse federacije tako, kakor jim je najbolj praktično. Pri tem naj vzamejo za vzgled kartni sistem Slovenije, deloma pa enotne potrošniške knjižice,
3. tekstilije in obutev je treba predvsem razdeliti na kraje, ki so najbolj trpeli v vojni,
4. povsod je treba ustanoviti kontrolne oddelke, kjer pa so, pa je treba povečati njih aktivnost,
5. Zvezno ministrtvo bo razdelilo prebivalcev kot potrošnike v prioritete razrede ter se držalo pri tem približno sledečih vidikov: težki delavci, lahki delavci, bolniki, noseče žene, drž.nameščenci, poljski delavci, ostalo prebivalstvo. Starostne kategorije bodo določene do 2 let, do 7 let, do 14 let, nato vsi ostali.

Zastopnik sindikatov je zahteval za težke delavce dnevno 600 do 900 gr kruha, 700 gr zakuhe, 30 gr maščobe, 20 gr sladkorja in 3 kg mesa mesečno. Zastopal je stališče, da mora težak delavec dobiti več kot vojak in več kot vojni ujetnik.

Cene in črna borza: Največ težav v cenah leži v tem, da so cene v različnih federacijah različne za iste predmete. Dalje se trgovci in potrošniki pritožujejo, da je določitev cen prepočasna. Pripeti se, da ima trgovec blago že v trgovini, blaga pa ne more prodajati, ker še nima določene cene. Tudi še niso cene uravnovešene niti s plačami in mezdami in tudi ne v primeri branš med seboj, kakor industrijskih proizvodov in kmečkih proizvodov.

Za določitev cen je merodajen doslejšnji okvirni zakon za cene, ki samo določa način določevanja cen, ne pa cene posameznim produktom. Enotno so določene cene samo monopolskim proizvodom in pošiljkam UNRE.

Stare in nove zalogo, ki so imele doslej povsem različno ceno bodo po novem letu enotno določene kar predvideva Uredba Zveznega ministrstva od 28.nov.t.l. Določanje cen posameznim produktom se vrši sledeče: ceno produktu v tovarni določa industrijsko ministrstvo, ceno za trgovino na debelo in drobno pa Ministrstvo za trgovino in preskrbo. Naš oddelek za trgovino in preskrbo MNO samo kontrolira ali se promet vrši po odobrenih cenah. Določa pa samostojno cene povrtnini in zelenjavi. Na terenu se slišijo pritožbe radi visokih cen krojaškemu delu. Črna borza se širi, eden glavnih razlogov je pomanjkanje hrane, oz. premajhni obroki hrane na karte. Največ črne borze na debelo pa je omogočeno s tem, da v različnih federacijah veljajo različne cene in tudi preganjanje črne borze ni v vseh federacijah enako. Pri izvoznikih je težko kontrolirati kdo je črnoborzi-janec in kdo ne.

Široke ljudske množice so še premalo pritegnjene k sodelovanju pri pobijanju črne borze. Naši upravni aparati pa ne zmorejo vsega dela v tem p pravcu. Doslej sodelujejo Komisija za pobijanje špekulacije, ki pa predpi- suje premajhne kazni, dalje trošarina, ki nam sporoča uvoženo blago, Narod- na milica, ki vrši preiskave in zaplembe ter naš kontrolni oddelek, ki pa ima mnogo premalo ljudi za vršenje svojih nalog (12). Na terenu se čujejo sledeči ugovori:

1./ Ako ne prejemamo na karte nič mesa, maščobe in sladkorja, ali pa skoraj nič, si moramo to preskrbeti drugod, pa četudi za vsako ceno,

2./ Enaka pravica, enaka dolžnost! Zakaj potem razne ministerijske in druge menze dobivajo dovolj maščob in mesa, drugi pa ne!

3./ Pregarjajte one, ki se poklicno pečajo s črno borzo, ne pa onih, ki si kupijo 1 kg masti.

Tov.Šivio poroča, da je notranje ministrstvo razglasilo v skladu z Zvezno uredbo, da smejo potrošniki prenašati brez dovoljenja 5 kg hrane, všteto do največ 2 kg maščob. Iz tega bi se dalo sklepati, da preganjanje črne broze nima namena, da se kaznuje one, ki iz potrebe kupijo pri svojih znan- oih ali sorodnikih na deželi male količine živil, temveč da je resnično treba najti prekupčevalce in špekulante na črni borzi, med njimi pa še po- sebno grosiste. Te pa je iskati predvsem med onimi, ki imajo možnosti nekontroliranega prevoza, dalje med ljudmi, ki nimajo prave zaposlitve, pa vendar žive izvrstno. Ne na zadnje med onimi, ki se poklicno bavijo s trgovanjem. K temu iskanju je pritegniti čim širše ljudske mase, obenem pa bi bil potreben izvežban detektivski aparat. Na terenu je slišati, da se največ črnoborzijskega blaga prevaža v avtomobilih. Tov.Šivio je mnenja, da največ blaga prihaja na črno borzo od producentov, ki ga ne oddajajo po predpisih, ampak ga skrivajo in prodajajo po nedovoljenih cenah. Opaziti je, da preganjanje in zaplemba malih količin blaga na črni borzi dviga črnoborzijske cene rapidno. Verjetno je radi tega izdan nalog trgovinskega ministrstva, da morajo trošarinski uradniki in milica pregledati vsak voz, tudi vojaški. Ne smejo pa pregledati voza, ki se iz- kaže s potrdilom "Ne podleži kontroli".

Razlaščene trgovine: Z naročilom min.trgovine in preskrbe od 31. okt.t.l. je prišla uprava vseh ljubljanskih trgovin, ki imajo delegata pod odgovornost Oddelka za trgovino in preskrbo MNO. Ministrstvo si je pridržalo le 18 največjih tvrdk. Ker je doslejšnjo upravo pri MNO vodil tov.Vesel, ki je že usposobil aparat je bilo dogovorjeno, da še nadalje vrši upravo in nadzorstvo nad delegati doslejšnji mestni aparat OUNR. Od ministrstva naročene inventure in kontrole vrši omenjeni aparat. Gro za 97 trg.obratov (manj 18 ministrskih), torej za 79 tvrdk. Pri kontrolira- nju je dal na razpolago tov.Puc Danilo nekaj strokovnjakov predvsem za pregled onih tvrdk, za katere se zanima združni sektor. Sodni postopek o prizadetih tvrdkah še ni končan in je izdanih šele nekaj sodb. Vloženi pa so povsod prizivi. 28.nov.t.l. je Zvezno ministrstvo naročilo, da poš- ljemo preko trgovinskega ministrstva natančne podatke o prizadetih tvrd- kah, njih kapitalu, mesečnem prometu, čistem dobičku, kreditnih sposobno- stih i.t.d. Teh podatkov še nismo mogli poslati, ker komisije šele delajo inventure in kontrole. V te svrhe je naš oddelek dirigiral tov.Pristvca v pomoč tov.Veselu, s svojim statističnim delom bo pričel prihodnji teden.

Vprašanje nadaljne usode upravljanih tvrdk je še odprto, predvidoma bo nekaj tvrk pridruženo združnemu sektorju, ki jih bo prevzel, čim bodo dani pogoji. Ostale tvrdke bodo pridržane deloma državnemu (mestnemu) sektorju, deloma bodo likvidirane, ostanek pa dodeljen privatnemu sektorju, v kolikor se bo to pokazalo za potrebno. KUNI nas je z okrožnico 20.11.t.l. poučila, da je možna likvidacija upravljanih imetij samo v sporazumu s federalno upravo narodnega imetja za federalno Slovenijo, pač pa nam je prepuščeno, da s predhodnim sporazumom ministrstva predložimo točen načrt kako nameravamo razdeliti prizadete trgovine. Medtem je tov. Puc Danilo predložil seznam tvrdk, za katere se zanima združni sektor. Združni sektor reflektira predvsem na specerijske, konfekcijske in manifaktorne trgovine, dalje steklo in nekaj skladišč. Predvsem reflektira na sledeče tvrdke: Pauschin, Brata Vlač, Kačar, Bagovec, Delič, The Rex & Co, skladišče Arbor, Tivar-Brumec, Prelog (v kateri je OZNA), Urbas in nekatere druge manjše manifaktorne trgovine.

Mestna podjetja: Mestne finance ne stoje najboljše, ker odpadejo dohodki od elektrike in dober del trošarin. Z novimi davščinami ne kaže obremeniti prebivalstva. Zato bo treba ustanoviti Mestna podjetja, ki bodo na eni strani predstavljali vir dohodkov, na drugi strani pa vzporedno z združnim sektorjem pomagala držati nižek nivo cen in izključevati privatno spekulacijo. Obstoje sledeče možnosti novih mestnih podjetij: galanterijski izdelki predvsem iz svinjskega usnja, za kar se zanima SZ, mestno gradbeno podjetje, v katerem bi se združila vsa sredstva sedanjega gradbene nega podjetja kot temelj novega podjetja, mestno prevozno podjetje s koncentriranimi prevoznimi sredstvi vseh oddelkov MNO, mizarsko pohištveno podjetje, eventuelno mestni hoteli, dalje mestna klavnica z razširjenim obratom ter pritegnitvijo nekaterih mesarjev, nekaka plantaža za pridelovanje zelenjave na Barju, mestna tvornica bonbinov (Schumi), katerega pa za enkrat upravlja delegat industrijskega ministrstva, izdelovalnica uniform in čepic, obrat za konzerviranje povrtnine, mestna pekarna i.t.d.

Predno bi se definitivno določilo, katere tvrdke se prepusti združnemu sektorju, bo treba vzeti v podrobnejši pretres vprašanje mestnih podjetij, ker bi se na ta način pojasnilo na katere trgovske tvrdke ali lokale reflektira mesto samo.

V daljši debati sklene MIO, da se imenuje Mestna gospodarska komisija, ki ima nalogo staviti na prihodnji seji konkretne predloge

- 1./ o usodi trgovskih podjetij, ki so pod delegatom,
- 2./ o ustanovitvi mestnih podjetij s potrebno obrazložitvijo.

V to Komisijo so imenovani: tov. Šivic Silvio, dr. Pretnar Jože, Puc Danilo, in Tuma Branimir, ki po potrebi pritegnejo v komisijo ali na posvetovanja zadevne strokovnjake.

Poročilo tov. Šivica se vzame na znanje. Sklene se, da je preiti k sistematični organizaciji pomožne milice, ki bi bila v pomoč kontrolnim organom pri izvajanju nadzorstva in iskanjem ljudi, ki se bavijo s črno borzo. Poslužiti se je treba masovne agitacije, ki naj podprepi zahtevo, da se blaga na črni borzi ne kupuje in da je najstrožje kaznovati vsakogar, ki se ne podredi zahtevam občin koristi. - Nujno je, da MNO prične izdajati poluradno tedensko glasilo ter je zato potrebno nastaviti tiskovnega referenta, ki bo poleg politične neoporečnosti predvsem več gospodarstva in splošnih političnih nalog.

Predložena odredba tov. Kreseta o obratovalnem času trgovinskih obratov na področju okrožnega mesta Ljubljane se v celoti odobri. Isto velja za odredbo o obratovalnem času za gostinske obrate.

Sklep MIO z dne 19.septm.1945 glede veselčnih taks se dopolni v toliko, da velja taksa Din 500.- za prireditve do 1 ure po polnoči, od tedaj dalje pa se plača za vsako uro nadaljnih 300.- Din.

Finančni referent tov.Tuma iznese prošnjo Uslužbencev MNO za izplačilo prejemkov za čas okupacije. Izplačilo se nanaša na one prejemke, ki uslužbencem MNO niso bili izplačani za celo dobo njihove internacije. V poštrev prihaja 98 uslužbencev, izplačilo celotnih prejemkov všteti rodbinske doklade bi znašalo približno Din 450.000.-

MIO odobri v celoti predloženo prošnjo.

Trošarinski uslužbenci na terenu vršijo službo dnevno po 12 ur vrčunano noči, nedelje in praznike in predlagajo, da se jim odobri 48 urni ~~dnamnik~~ delovnik. MIO osvoji predlog s pripombo, da se prvenstveno zaposli-odgovarjajoče število demobilizirancev. Sklep stopi v veljavo s 1.jan.1946

Mestna klavnica je vložila prošnjo na Gospodarski svet v Beogradu za prispevek 1.466.000.- Din za obnovo klavnice. Ker bo pa rešitev prošnje kljub priporočilu min.za ind.in rudarstvo trajalo dalj časa odobri MIO začasno posojilo Din 800.000.- iz Mestne blagajne. Tov.Tuma povdarja, da je obnova nujno potrebna.

Pokojninski fond nameščencev Kreditnega zavoda v likvidaciji prodaja hišo na Miklošičevi cesti 16. Edini ponudnik je DZS z 2.000.000.- Din. Ker je objekt znatno več vreden in bi pozneje ustrezal potrebam MNO za urade itd. sklene MIO, da se povedejo pogajanja za nakup.

V smislu navodil Zveznega ministrstva se mora gotovina Mestne blagajne in Mestnih podjetij vlagati na tekoči račun v Mestno hranilnico.

MIO naloži tov.tajniku, da izdela disciplinski pravilnik.

Razne lekarne iz Ljubljane so dobavile mestu za mestne uboge zdravi-la. Izplačilo (Lire) je blokirano. Ker se dobave nanašajo za potrebe meščanov in je celoten znesek samo Din 11.010.43 sklene MIO, da teh 14 računov likvidira.

Cena plinu se določi na Din 4.- vključno javne dajatve, za m³. Resor-na ministrstva sta cene odobrila.

MIO odobri v principu izplačilo nagrade udarnikom dela Mestnih pod-jetij. Višino določi v sporazumu s sindikalno organizacijo načelnik.

Seja se zaključi ob 2.uri.

Tajnik:
(dr.Modic Heli)

Predsednik:
(Albrecht Fran)

